

Där de minsta barnen leker och lär

Berättelse

I Sverige går många små barn i förskola. Förskolan är för barn som är ungefär ett till fem år. Där leker barnen, sjunger och lär sig nya saker tillsammans. Barnen är på förskolan på dagen, medan föräldrarna arbetar eller studerar.

Barn har rätt till en plats på förskolan från ett års ålder. Först anmäler föräldrarna att de vill ha en plats. Sedan ska kommunen ordna en plats till barnet. På förskolan jobbar förskollärare och barnskötare. De tar hand om barnen och hjälper dem under hela dagen.

Förskolan kostar pengar, men inte så mycket. Familjen betalar en avgift varje månad. Avgiften är olika för olika familjer. Den beror på hur mycket pengar familjen tjänar. Men det finns alltid ett högsta belopp. Avgiften kan alltså inte bli hur dyr som helst. Det kallas maxtaxa.

Från hösten det år barnet fyller tre år blir en del av tiden gratis. Då behöver familjen inte betala för ungefär femton timmar i veckan. Det kallas allmän förskola.

Många föräldrar tycker att förskolan är viktig. Barnen får leka med andra barn och lära sig svenska. Och båda föräldrarna kan arbeta eller studera samtidigt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
förskola	plats där små barn leker och lär sig medan föräldrarna jobbar
leka	göra något roligt, ofta tillsammans med andra barn
kommun	den del av samhället som styr en stad eller ett område
anmäla	säga eller skriva till någon att man vill ha något
avgift	pengar man betalar för något varje månad
tjäna	få pengar för sitt arbete
högsta belopp	den största summa pengar något kan kosta
maxtaxa	regeln om att avgiften inte kan bli för dyr
allmän förskola	gratis tid på förskolan för barn från tre år
förskollärare	en person som arbetar med och lär barnen på förskolan

Läsförståelsefrågor

1. Vilka barn går i förskolan?
 1. Barn som redan har börjat skolan.
 2. De yngsta barnen, innan de börjar skolan.
 3. Bara barn som inte har några föräldrar.
2. Varför är barnen på förskolan på dagen?
 1. För att föräldrarna ska kunna jobba eller plugga.
 2. För att det är förbjudet att vara hemma på dagen.
 3. För att förskolan bara är öppen på natten.
3. Vad betyder maxtaxa?
 1. Att alla familjer betalar exakt lika mycket.
 2. Att avgiften har en gräns och inte kan bli för dyr.
 3. Att förskolan alltid är helt gratis.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Kommunen ska ordna en plats när föräldrarna har anmält att de vill ha en.
 2. Förskolan är helt gratis hela tiden för alla barn.
 3. De flesta barn på förskolan tycker bäst om att måla.
5. Vad gör barnen på förskolan under dagen? Svara med egna ord.
6. Varför kan förskolan vara bra för en förälder som vill arbeta? Svara med egna ord.
7. Avgiften är olika för olika familjer. Varför är det så, tror du? Använd det som står i texten.

Facit

1. De yngsta barnen, innan de börjar skolan.
1. För att föräldrarna ska kunna jobba eller plugga.
1. Att avgiften har en gräns och inte kan bli för dyr.
1. ja b) nej (en del av tiden blir gratis först från tre år, resten kostar) c) det står inte i texten (texten säger inget om vad barnen helst gör)
5. Exempel på svar: De leker, sjunger och lär sig nya saker tillsammans med andra barn.
6. Exempel på svar: Barnet är på förskolan på dagen och har det bra där, så föräldern kan vara på jobbet under tiden.
7. Exempel på svar: Avgiften beror på hur mycket pengar familjen tjänar, så en familj som tjänar mindre betalar mindre.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret välfärdstext med hög nytta för familjer. Passar för att öva ord om samhälle, pengar och vardag (avgift, kommun, anmäla). Fråga 6 och 7 kräver en första, enkel slutsats. Tema: förskolan som en del av det svenska välfärdssystemet. Lyft att texten skriver "många barn" och "många föräldrar", inte "alla".

Diskussionsfrågor

- Fanns det något som förskolan i ditt hemland? Hur fungerade det där?
- Vad tycker du är viktigast att barn får göra på en förskola?
- Är det bra att avgiften beror på hur mycket familjen tjänar? Varför, eller varför inte?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta vad du tror att ett litet barn gör en vanlig dag på förskolan. Skriv om morgonen, dagen och eftermiddagen.

Källor och faktagranskning

- Skolverket: Rätt till förskola – <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/ratt-till-forskola>
- Skolverket / Utbildningsguiden: Plats i förskolan – <https://utbildningsguiden.skolverket.se/forskolan/om-forskolan/plats-i-forskolan>
- Skolverket: Avgifter (maxtaxa) – <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/avgifter>
- Skolverket: Statsbidrag för maxtaxa 2026 (inkomsttak och avgiftsnivåer) – <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/statsbidrag/hitta-statsbidrag/statsbidrag-for-maxtaxa-2026>

Faktagranskad i juni 2026 mot Skolverket. Nyckelfakta: Förskolan är för barn från ett års ålder fram till skolstart (förskoleklass vid sex år) – i texterna beskrivet som "ungefär ett till fem år" eftersom de flesta börjar förskoleklass det år de fyller sex. Från ett års ålder har barn rätt till förskola om föräldrarna arbetar eller studerar (barn kan också ha rätt till plats vid behov av särskilt stöd); detta villkor lyfts i texterna och framställs inte som ovillkorligt. När en vårdnadshavare har anmält önskemål om plats ska hemkommunen erbjuda förskola inom fyra månader. Avgiften bygger på hushållets sammanlagda inkomst men har ett tak (maxtaxa); avgiftsnivåer och inkomsttak beslutas av Skolverket och justeras årligen (2026: inkomsttak 61 560 kr/månad, högsta avgift för första barnet 1 847 kr/månad). Exakta belopp hålls ute ur

elevtexterna för att de inte ska bli inaktuella. Från höstterminen det år barnet fyller tre år har alla barn rätt till allmän förskola, minst 525 timmar om året (ungefär 15 timmar i veckan under terminstid) utan avgift; från den nivån får kommunen bara ta avgift för tid utöver de timmarna. Förskolan följer läroplanen (Lpfö 18) och styrs av skollagen; Skolverket är ansvarig myndighet. Texterna skriver "många barn" och "många föräldrar", inte "alla".

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.